

ТОМІСЬКА ЦІННІСТЬ ЛЮДИНИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО СВІТУ

Ірина МАТВІЄНКО

Національний університет біоресурсів і природокористування України

У нашому сучасному світі все більше і більше зростає інтерес до проблеми людини. Ким є людина? Чому на відміну від інших природних істот вона наділена особливими ознаками? Яка природа людини? Що визначає її духовність? У чому сенс і цілісність людського життя?

Шукаючи відповіді на ці та інші подібні питання можна звертатися до міфологічної творчості, наукових, філософських текстів різних епох. Ще з шкільних років ми вивчаємо безліч предметів, які торкаються проблеми людини, – це і біологія, і історія, і література. Звертаючись до цього матеріалу, ми кожного разу знаходимо підтвердження тому, що людина є унікальна, а також тому, що, на жаль, не одна наука сучасності не може збагнути повною мірою сенс людини.

Кожен з письменників, чи то поетів, чи то філософів намагався дати визначення, хто така людина. Майже кожен намагався так чи інакше визначити проблему людини. Але все ж унікального визначення, що ж є людина? який зміст ми вкладаємо в це слово «людина» не має.

В сучасному світі людина виступає як самодостатня цінність, суб'єкт, який контролює свої дії, може оцінювати їх та діяти на власний розсуд.

Історія філософського визначення людини як істоти специфічної сягає часів Стародавньої Греції. Вже Аристотель пропонує пояснювати сутність людини акцентуючи увагу на її здатності перевершувати природне тваринне єство. Людина – це не просто тварина, яка має розум, але й істота, яка обдарована «надприродною» силою – духовністю. Остання обумовлює унікальність та неповторність кожного. Доречним у даному контексті є твердження Ж.Марітен, про те, що людина в більшій своїй частині духовна істота [1, с. 57]. Мислителі Середньовіччя запропонували тлумачення людини, яке дозволяло визначати її особистістю – людиною, що може і повинна бути відповідальною за власні вчинки згідно пануючих у ті часи релігійних наративів. «Особистість – це універсум людської природи, який наділений свободою волі і створюючий в силу цих обставин, незалежне ціле по відношенню до світу, так, що ні природа, ні держава не можуть посягати на цей універсум без його згоди» [1, с. 58].

Суб'єкти займають весь простір томістського універсуму, в тому сенсі, що для томізму існують тільки суб'єкти з притаманними їм рисами, і тільки індивідуальні суб'єкти здійснюють акт існування. Істина основа метафізики Томи Аквінського – поняття буттєвості, або конкретної єдності суцього і існування. В мові не має більш звичного слова ніж слово буття, але і саме воно складає найбільшу таємницю філософії. Бог створює існуючі суб'єкти чи основи, які існують у своїй індивідуальній природі. Якщо рухатися від нижчих до більш високих ступенів буття ми маємо справу з суб'єктами існування, з основами, все більш і більш багатими та складними в своєму внутрішньому стані. Хоча ми і намагаємося пізнати іншого суб'єкта але все ж до кінця ми його не пізнаємо.

Найважливіші проблеми, які сьогодні можна визначити як ключові, які стосуються кожного індивіда окремо та суспільства загалом – є проблеми людської особистості. Визначення людини та її сутності не може обійтися без цього поняття. Особистість не є об'єкт. Особистість – це те, в кожній людині, що не може розглядатися як об'єкт. Особистість, тобто персонна є ключовою категорією персоналізму, відповідно представники цього напрямку розглядають кожну людину не окремо, виходячи з індивідуальних відмінностей, а в розумінні людина в суспільстві, як один з елементів суспільства, які мають особливі притаманні саме цій людині ознаки. Особистість – це не об'єкт, навіть самий досконалий, який як і всі інші, ми б пізнавали ззовні. Особистість – єдина реальність, яку ми пізнаємо і одночасно створюємо в середині нас самих.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Марітен Ж. Интегральный гуманизм // Марітен Ж. Философ в мире. М.: Высшая школа, 1994. с. 194.